

Emlékkő-avatás Dr. Kollwentz Ödön születésének 100. évfordulójára

Dr. Tóth Aladár – nyugdíjas erdőmérnök

Régi terv volt már, hogy a Mecseken egykor szolgált neves erdőmérnököknek méltó emlék állítassék. Az erdőgazdasági székház utcai előkertjébe egy fonolit („csengőkő”) emlékoszlopot állítottak fel, az azon elhelyezett fekete kőtáblákra vésik fel a neveket. A kezdő év: 2012 és az első erdőmérnök Dr. Kollwentz Ödön, erdész-jogász, kandidátus szakoktató és szakíró.

A 2012. november 14-én tartott emlékkő-avatást és megemlékezést a Baranya Vadászkürt Együttes nyitotta meg a „Köszöntő”-vel és a „Fel, fel a boldog vadászatra”-val. Várady József, a HCS elnöke köszöntötte a megjelenteket és név szerint Solymos Rezső akadémikus és Ripszám István OEE elnökségi tagot. A család részéről dr. Kollwentz Anna emlékezett meg édesapjáról, aki egész életében hű maradt a jelmondatához; „föl a csillagokig”. Megköszönte, hogy a sok üzemi teendő és szakírói tevékenység mellett is jutott elég idő a családra és biztosította a felejtethetlen boldog gyermekkort. Az emlékkő hatalmas fonolit tömbje természetes formájában maradt és Hosszúhetényből az egykori rabbányából hozták. A tömb felső részét a bevéssett szép erdészcsillag díszíti. Alatta a felirat: „Erdész elődeink előtt tisztelegve”, majd a fekete gránit táblán Dr. Kollwentz Ödön erdőmérnök 1912-2008. A többi tábla pedig követni fogja... Az emlékkövet Keszi László vezérgazdátó úr és Várady József elnök avatata fel és koszorúzták meg, majd a család helyezte el a hála virágait. Ezután Kis Tünde rendező megkérte a kedves vendégeket, hogy fáradjanak be a földszinti előadóterembe, ahol a 2001-ben készült portréfilmeket vetítették le, majd Dr. Tóth Aladár, aki még munkatársaként ismerte Dr. Kollwentz Ödönt, tartotta a megemlékezést.

Tisztelt Hölgyem és Uraim! Kedves Családtagok!

A filmen láttuk Dönci bácsit, hallottuk a hangját és úgy érezhetjük, hogy most is itt van közöttünk. A filmen Dönci bácsi elmesélte élete legfontosabb részleteit és összefoglalta elveit. Szép

családi képeket is láthattunk. Nagyon jó, hogy részletesen megírta az önéletrajzát. Nem hagyta, hogy utólag más elvek szerint értékeljék. Csak egy példát említek: Fekete Istvánt, aki Alsókövesden, a Mailáth erdőgondnokságon szolgált úgy tartják számon, hogy állatregényeket írt a gyerekeknek. Pedig a regények, novellák, szócikkek mellett filmezett is. Oktató és munkavédelmi filmjei sajnos a mellőzöttes miatt elvesztek. A híres erdész regénye, a Bakócán játszódó „Emberek között”, véleményem szerint akár kötelező olvasmány is lehetne az erdészeknek.

A film után nem a gazdag életútján kell végigvezetnem a kedves hallgatókat és a szakmai tevékenységét sem kell részletesen méltatnom. Ehelyett mint egykori munkatársa a közös szép emlékeket idézem fel.

A filmben nagyon szépen összefoglalta az erdész tanulmányokat, amely kétirányú: műszaki és biológia jellegű tárgyakból áll. Az erdőmérnököket úgy képezték ki, hogy az összes elképzelésüket meg tudják tervezni és a kivitelezésüket is irányították. Az erdőgazdálkodás célját szolgáló épületet, utat, hidat, erdei vasutat, gátat, kötélpályát az üzemtervi (fahasználati és művelési) érdekek és célok alapján tervezték. A ki-

vitelezésüket pedig a mindennapi erdőgazdálkodási teendők mellett kellett megvalósítani. Kitért a pénzre is. A béreket az erdőmérnök állapította meg, nem a közgazdászok vagy a könyvelők.

Megemlítette a filmben, hogy a hosszú vágásfordulóval kezelt erdőknél a szolgálatban levő erdész a kapocs az elődök és az utódok között: az elődök által kezelt véghasználatot termelteti le és az utódok részére neveli az erdőt.

Ha Dönci bácsiról beszélek, elfogult vagyok, több okom is van rá. Sokkal idősebb (32 év) volt nálam. A szüleim korosztályába tartozott. E korosztályt nagyon tiszteltem, mert a sok tapasztalaton csiszolódott véleményüket mindig sokra tartottam. Kerestem a társaságukat és hamar rá kellett jönnöm, hogy szinte mindig igazuk volt. Ha csak tehettem kikértem a véleményüket az elmúlt és a napi eseményekről és a várható jövőről is.

Dönci bácsit a szolgálati idejének utolsó évtizedében ismertem meg és ekkor voltunk munkatársak. Hosszú életének köszönhetően több mint négy évtizeden át ismertük egymást. Nem mindennapi, hanem különleges ember volt. Minden tekintetben kimagaslott – nem csak magas termetével – a környezetéből: akár az erdei munkahelyen, akár az irodában, oktatáskor vagy az egyesületi rendezvényeken. Hatalmas, több irányú szakmai tudása, jó előadókészsége remek fizikummal és hatalmas hittel párosult. Modorát, kedvességét, tapintatát csak csodálni lehetett. Mai szóhasználattal élve „sohasem kattant ki”, mindig türelmes volt. Mosolygós arcáról a kiegyensúlyozottság sugárzott, annak ellenére, hogy a szocializmus építése során volt mit nyelnie szegénynek.

Az egyetemre elsőre nem vettek fel, ezért egy évet gyakornok voltam Árpád-tetőn. Itt hallottam először Kollwentz erdőgondnokról. Ha jól emlékszem, az egyik fogatos Vörös György, alias „Vitéz Gyurka” – mert magát így nevezte – sokszor emlegette: a Kollwentz erdőgondnok úr idejében más volt Az ivóvizet a Körtvélyesi forrásból hozták lajtos fogattal. Az akkori hirtős lovagról is jó véleménnyel volt, bi-

Kollwentz Ödön (szemüvegben) az Árpád-tetői Erdészet munkatársaival, 1949.

zonyára helyettesítette néha a parádés kocsist.

Sopronban azután megismertem Péter fiát és Pali unokaöccsét. A Várnai családot ismertem a Mecsek utcából.

A negyedév végén, 1967-ben találkoztam vele először személyesen a Mailáth utcai lakásán, amikor megkaptam a diploma feladatomból. Ő volt az üzemi konzulensem a tölgypusztulás témában. Kedvesen bemutatott az erdőgazdaságon, az üzemtervezőknél, a felügyelőknél. Mindenki segített és támogatott az adatgyűjtő munkában. A dolgozat minden részletéről beszámoltam neki. Ez már az uránvárosi lakásukban történt. 1968. nyarán a diplomaterv sikeres megvédése után Kárászra kerültem szállításvezetőnek, majd amikor az erdőművelőt helyettesítettem, kerültem rövid időre munkakapcsolatba Dönci bácsival.

Nincs lehetőség arra, hogy részletesen ismertessem a vezetői stílusát és szokásait, amik mindenkinek példaként szolgálhatnak. A teljesség igénye nélkül csak a töredékét tudom felidézni az emlékeknek:

Az éves teljesítések üzemtervbe való bevezetése. Az elmúlt évi teljesítéseket minden év elején erdőrészletenként bejegyezték egyidejűleg a központi, az erdőfelügyeleti és az erdészeti üzemtervekbe. Dönci bácsi, Szerémy Gyurka bácsi, Recht János, az erdőfelügyelő és az erdészeti képviselők jelenlétében. Érdekes és tanulságos volt hallani a bejegyzésekkel kapcsolatos véleményeket. Dönci bácsi büszke volt arra, hogy sikerült olyan munkakapcsolatot kiépíteni, hogy a véghasználat, az erdőművelés, a felügyelet és az erdészet közös

megegyezés után a megtartott helyszíni bejárás alapján történt.

Sokan nem is tudták, hogy egyben jogász is. Csak az tűnt fel, hogy biztonságosan eligazodik a jogszabályok között és járatos a földmérésben.

A vadászatról hallottuk a filmben a véleményét. Nekem elmesélte, hogy nagyvadra nem, de apróvadra szívesen vadászott régen, de csak szépen. A vadászat régi elvek szerint melléküzemág volt és az erdészek irányították. Itt a Mecseken már nem vadászott.

Szeretett mesélni és szerette, ha hallgatták. Egyszer egy erdészettörténeti előadásra utaztunk fel Sopronba vonaton. Egész úton mesélt, oda és vissza. Ekkor mesélte többek között, hogy mi történt, amikor amerikai fogságból hazatért a családjához, akik Várnai Tivadár sógoráéknál voltak a Hegyesden. Nevetve mesélte, képzeld el: a kislányom nem ismert meg, a Tivadarnak mondta Apu, nekem Bácsi, a feleségem pedig alig akart megismerni, mert az amerikaiak 84 kilóra hizlaltak fel...

A „Zöld könyvek”, Magyarország erdőgazdasági tájai és erdőművelési irányelvei hatalmas munkáját Szerémy György és Horváth Adolf Olivér, ciszter tanárral együtt végezték.

A posta átnézésénél éles szemével kiválogatta az értelmetlen, felesleges küldeményeket és eltépte: „ezekre kár az időt pazarolni”,

Rendszeresen gyűjtötte évenként göngyölvite az erdőgazdaság adatait, még nyugdíjas korában is.

Mitől szenvedett Dönci bácsi? Csak néhány részlet: az esztergomi tanfelügyelő 4 elemi asszonyosság volt..., a politikai továbbképzés nem változtatta

meg a világnézetét, ezért büntetésből Esztergomból Ásotthalomra helyezték át, ahol az igazgatója 18 éves fiatal káder volt..., amikor a soproni docensi állást azért nem tölthette be, mert gyermekei vallásos nevelést kaptak, pedig de jure vallásszabadság volt, de facto viszont nem..., amikor a jól menő erdőművelési munkákat értelmetlen utasításokra le kellett állítania..., ha az erdőmérnökök főnökei erdészek voltak..., és még tovább is sorolható lenne.

Jelentkezett önkéntesnek a finn háborúba, de ezt szülei előtt titkolta.

A feledékenységről nevetve mondta, nem a szakmai dolgokat felejttem el, hanem azt, hogy bevettem-e a gyógyszeremet.

Dönci bácsi minden esetben szóvá tette, ha olyan témát látott, amelyből a helyi szakemberek cikket írhattak volna. Sajnos kevesen éltek ezzel a lehetőséggel, pedig az önzetlen támogatását is felajánlotta.

Szakmai tevékenységét röviden összefoglalva

Dr. Kollwentz Ödön nemcsak erdőművelő, hanem igazi műszaki ember és a számítógép előtti idők polihisztora volt.

Milyen jó volna, ha az alábbi kéréseket még megbeszélhetnénk vele:

- a kékcédulás választás részletei,
- a nagyüzemi mezőgazdaság jelenlegi helyzete,
- az erdőtelepítések növelése a mezőgazdasági területek, különösen a legelők rovására,
- a fiatalosok jelenlegi állapota,
- a pécsi hőerőmű fával történő üzemeltetése.

Többeknek az volt a véleménye, hogy a minisztériumban kellett volna szolgálnia. Nem tudom, hogy ez jó lett volna vagy sem, de 1990 után jogi tanácsadónak kellett volna lennie az erdőtervények előkészítésénél.

Végül, de nem utolsósorban meg kell emlékezni Margit feleségéről, aki erdészleány volt és mint egy őrzőangyal biztosította a boldog otthoni háttérrel a családnak.

Solymos Rezső akadémikus hozzászólásában felidézte a közös emlékeket. Mint nyugdíjast alkalmazta az ERTI-nél. Öröm volt vele együtt dolgozni. Szerinte Dönci bácsi most is itt van velünk....

Az emlékkö-avatáson több mint hatvanan vettek részt.

(További képek a belső borítón.)